

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

29 juni 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, MEDIA EN SPORT

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de problematiek van de Vlaamse archieven

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de alfabetiseringsgraad in Vlaanderen

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de vernieuwing van de algemene vergadering van de Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de regularisatie van het statuut voor lokale en provinciale jeugdwerkers

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de verambtelijking van het jeugdwerk

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de situatie van het traditionele jeugdwerk in centrumsteden

Commissie voor Cultuur, Media en Sport

Donderdag 29 juni 2000

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Cis Schepens

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.09 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de problematiek van de Vlaamse archieven

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de problematiek van de Vlaamse archieven.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik moet toegeven dat ik deze vraag vandaag met enige schroom stel. Ze lag al een tijdje klaar, maar door omstandigheden heb ik ze nog niet kunnen stellen. Omdat ik bezig was met de bespreking van de problematiek van de kinderopvang in de commissie voor Welzijn, heb ik over het hoofd gezien dat de archiefproblematiek in deze commissie al zeer uitvoerig aan bod is gekomen naar aanleiding van het voorstel van resolutie van de heer Vandenbroeke.

Ik heb het uitgebreid verslag van dat voorstel van resolutie grondig doorgenomen. Misschien had ik mijn bekommernissen beter geuit bij de bespreking van het voorstel van resolutie. Mijnheer de minister, ik heb echter bemerkt dat het onderwerp van mijn vraag niet aan bod is gekomen in de hoorzittingen en ook niet bij de bespreking van het voorstel van resolutie. De problematiek van het archiefwezen is bijzonder complex, en de bevoegdheden dienaangaande bevinden zich op diverse niveaus.

Ik wil het in deze vraag specifiek over een aangelegenheid hebben die dateert uit de vorige legislatuur. Het bewaren en onderhouden van onze Vlaamse archieven is onbetwistbaar een belangrijk onderdeel van een goed cultuurbeleid. Archieven zijn immers van zeer groot belang voor het bewaren van het Vlaams historisch erfgoed. Daarenboven is eveneens wetenschappelijk onderzoek over de Vlaamse archieven belangrijk. In de vorige legislatuur werd door de toenmalige minister-president het Max Wildiersfonds opgericht om een oplossing te formuleren voor de problematiek van de Vlaamse archieven en het onderzoek dat daarrond kan worden verricht. In 1999 had men in een budget voorzien van 200 miljoen frank, en het was de bedoeling om in de daaropvolgende jaren in een budget te voorzien van telkens 100 miljoen frank, bovenop de bestaande subsidies van cultuur.

Dit initiatief werd genomen nadat was gebleken dat we in Vlaanderen niet altijd met de nodige slagkracht konden optreden om onze Vlaamse archieven te beschermen – denken we bijvoorbeeld aan de discussie over de archieven van Angèle Manteau. Het was dan ook de bedoeling om via dat Max Wildiersfonds een publieke oproep te doen naar de Vlaamse onderzoekers en de archiefinstellingen om projectvoorstellen in te dienen, die dan konden worden gefinancierd via de eerder genoemde bedragen.

– *De heer Dany Vandenbossche treedt als voorzitter op.*

Omwille van de positieve voorstellen inzake dit project en het groot belang voor ons Vlaams historisch erfgoed, is het belangrijk dat hier enige continuïteit wordt verzekerd. Mijnheer de minister, wat is de stand van zaken van de werking en de organisatie van het Max Wildiersfonds ? Welke initiatieven hebt u reeds genomen om de continuïteit van de oorspronkelijke doelstellingen van het fonds te waarborgen ? Zijn reeds onderzoeksprojecten uit-

Dillen

gevoerd, en wat is daarvan de stand van zaken ? Plant u buiten dit initiatief nog andere initiatieven in het belang van de zorg voor de Vlaamse archieven, en zijn er reeds een aantal initiatieven in uitvoering ?

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het Max Wildiersfonds was – als ik me goed herinner – een uiting van de frustratie binnen de menswetenschappelijke sector dat de gigantische middelen voor wetenschapsbeleid eigenlijk hoofdzakelijk naar exacte wetenschappen gingen. Er moet terdege rekening worden gehouden met de grote noden van alles wat het Vlaamse archiefwezen betreft, of het nu publieke of privaatrechtelijke instellingen betreft.

In het begin was er wat wantrouwen tegen dit nieuw initiatief, maar vandaag heeft het Max Wildiersfonds zijn bestaansreden voldoende bewezen. Daarom wil ik me aansluiten bij de vragen van mevrouw Dillen, en hoop ik dat het Max Wildiersfonds zich verder mag ontwikkelen.

De voorzitter : Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Mijnheer de voorzitter, collega's, het Max Wildiersfonds voor de financiering van wetenschappelijk onderzoek en de hiermee samenhangende activiteiten met betrekking tot Vlaamse archieven werd inderdaad opgericht in de schoot van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen. Terzake werd een overeenkomst afgesloten op 9 juli 1999. Deze overeenkomst werd voor de Vlaamse Gemeenschap ondertekend door de toenmalige Vlaamse minister van Onderwijs en de Vlaamse minister van Wetenschaps- en Technologiebeleid.

Op 17 december 1999 werd door de nieuwe Vlaamse regering een addendum aan deze overeenkomst goedgekeurd. Dit addendum werd voor de Vlaamse Gemeenschap ondertekend door de Vlaamse minister van Onderwijs en de Vlaamse minister van Wetenschaps – en Technologiebeleid. De Vlaamse minister van Onderwijs werd belast met de verdere uitvoering van deze beslissingen.

Dit fonds valt dus buiten de bevoegdheid van de minister van Cultuur, maar het is wel belangrijk voor de archieven waarvoor de minister van Cul-

tuur bevoegd is ten gevolge van zijn verantwoordelijkheid voor het roerend en immaterieel erfgoed. Aangezien ik de archiefsector beleidsmatig wil ontwikkelen, hecht ik ook groot belang aan dit fonds. Gezien de achterstand in het archiefbeleid, ga ik ervan uit dat hier mogelijkheden liggen voor onder meer de inventarisering. Dit zie ik als een eerste stap en een wetenschappelijke basisoperatie. Het verheugt me dat in deze materie ruimte voorzien is, zij het onder de noemer van de extra-wetenschappelijke activiteiten. De verbreding van het Max Wildiersfonds naar een ruimer scala van activiteiten op het vlak van archiefzorg zal mede toelaten te verhelpen aan de achterstand waarin de sector zich bevindt.

Voor de eerste subsector waarvoor ik een project initieerde – het veld van de literaire en muzikale archieven – heb ik een onderzoek toegewezen om een analytisch kader voor de wetenschappelijke bestudering van deze archieven op te zetten, mede met het oog op het Max Wildiersfonds.

In de beleidsnota Cultuur wordt aandacht voor archieven in het algemeen in het vooruitzicht gesteld. Het is de bedoeling de archiefsector op termijn te integreren binnen het bredere opzet rond roerend en immaterieel erfgoed. De maatschappelijke betekenis van dit erfgoed is niet beperkt tot de objecten. Ze is het gevolg van een voortdurend hernomen interpretatie en zingeving en maatschappelijke waardering, die gepaard gaat met het bewaren en ontsluiten van objecten.

Het behoud, het beheer en de ontsluiting van ons rijke culturele patrimonium zijn voor mij inderdaad beleidsprioriteiten. Terzake wordt onder meer gedacht aan het volgende. Ten eerste : een maatschappijgericht beleid inzake erfgoedconvenants, gericht op het verbreden van het draagvlak van het roerend cultureel erfgoed. Reeds dit jaar werden met de drie kunststeden, Antwerpen, Brugge en Gent, experimentele erfgoedconvenants opgestart. Deze experimentele fase zal lopen gedurende drie begrotingsjaren. Ik hoop echter vrij snel dit opzet te kunnen verbreden tot een landelijke regeling op bovengemeentelijk niveau. Hierbij wordt in het bijzonder een initiatief verwacht van de centrumsteden. Binnen deze convenants wordt het archiefvraagstuk, en met name de culturele component van de gemeentelijke archieven, opgenomen als bijzonder aandachtspunt.

Ten tweede wordt gedacht aan ondersteunende instrumenten als erfgoedcentra, -depots, -consulenten en -steunpunten. Daarbij dringt een coördinatie zich op met het beleid op het vlak van monu-

Anciaux

mentenzorg, landschapszorg en archeologie. Ook hier wordt het archiefvraagstuk nadrukkelijk opgenomen als een bijzonder onderdeel van de problematiek. Er was reeds sprake van een noodzakelijke en terechte inhaaloperatie voor de podiumkunsten. Maar de grootste achterstand situeert zich wellicht in de sector van de beeldende kunsten en de musea, en dus ook op het vlak van erfgoed en archieven. Ik zal trachten tijdens deze zittingsperiode een onomkeerbare aanzet te geven tot een ernstige inhaaloperatie, niet alleen voor cultuur in het algemeen, maar ook specifiek voor de archieven. De instrumenten die ik opsomde moeten daartoe een basis geven. Dit zou ook in de begroting 2001 moeten kunnen worden opgenomen. U weet dat, als ik me tot iets verbind, ik dat ook wil bereiken. Binnen enkele maanden zal men dat kunnen beoordelen.

Ten derde bereiden we momenteel een erfgoeddecreet voor. Die houdt een regeling in voor de verwerving van topstukken door de Vlaamse Gemeenschap, waarbij het de bedoeling is dat topstukken van ons erfgoed, die symbolen zijn voor een hele gemeenschap, door die gemeenschap worden verworven en beheerd. We zullen zo verhinderen dat ze ons worden ontstolen, zoals dat in het verleden massaal gebeurde. Ook hier wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan het archiefvraagstuk. Het wordt mogelijk fondsen te beschermen en verwerven, zij het natuurlijk op voorwaarde dat we dit decreet samen met het parlement waarmaken. Indien we daartoe komen hebben we terzake een stevig wapen in handen.

Kortom, het is de bedoeling te komen tot een ruimere opzet inzake roerend en immaterieel erfgoed, waarin het archiefbeleid structureel aandacht zal krijgen. De beleidsnota gaf hier reeds blijk van. Momenteel wordt, met de subsectoren als aangrijpingspunten, projectmatig een ontwikkeling op gang gebracht. Ik belicht drie aanzetten terzake. Een van mijn eerste beleidsdaden was het subsidiëren van een platform voor de literaire en muziekarchieven in Vlaanderen via de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde en met medewerking van onder meer het Archief en Museum van het Vlaams Cultuurleven.

Eveneens reeds dit jaar werden stappen gezet om te komen tot een Vlaams architectuurarchief, opgebouwd rond het Sint-Lukasarchief. De probleemstelling inzake het Sint-Lukasarchief werd niet alleen geplaatst in het kader van de 'Vorstudie voor de oprichting van een centrum voor architectuur

en vormgeving', maar ook binnen het denken inzake de oprichting van een breder Vlaams archief voor architectuur. Dit archief zou een positief gegeven vormen, zowel voor het architectuurbeleid als voor de voorbereiding van de geïntegreerde erfgoedwerking die we willen opzetten. Enkele maanden geleden al werd voorzien in aanzienlijke bijkomende middelen om dit van start te doen gaan.

Deze werkwijze willen we uiteraard voortzetten. Ik denk hierbij onder meer aan beeld- en geluidsarchieven, waarmee heel wat problemen bestonden, maar ook aan kerkelijke, heemkundige en sociaal-culturele archieven. Die kerkelijke archieven zijn bijvoorbeeld immens waardevol. Ik herhaal nogmaals dat we de hele werking rond de privaatrechtelijke archieven, rond het decreet terzake verder moeten ondersteunen. Ik wil me daartoe verbinden. Mijn inziens moeten er bijkomende mogelijkheden en middelen gaan naar de privaatrechtelijke archieven, zij het binnen het bestaande decreet. Ik wil terzake dus geen onzekerheid tot stand brengen, maar er moet sprake zijn van een verruimde opdracht binnen het geheel van het erfgoed- en archiefbeleid. Mits er wordt voorzien in bijkomende middelen zijn de privaatrechtelijke archieven daartoe wellicht bereid. Deze archieven leveren erg waardevol werk, maar ook daar is er een aanzienlijke inhaaloperatie nodig. Er is trouwens nauwelijks een culturele sector te vinden waar er geen sprake is van achterstand.

Inzake de wetenschappelijke ontsluiting van archiefverzamelingen kan ik u meedelen dat er een breed onderzoek moet gebeuren naar de stand van zaken in dit veld, de bestaande en verspreide initiatieven en de prioritaire problematiek, zodat de noden en mogelijkheden van het veld worden geanalyseerd. Op die manier moet men komen tot een bundeling en een gericht aanwenden van de krachten. De instrumenten die ik aanhaalde zorgen voor een aanzet hiertoe. De convenants omvatten een eerste inventarisatie van de diverse – ook privaatrechtelijke – archieven in de steden. De subsectorale projecten beogen onder meer een inventarisatie en inschatting van de archieven in hun veld. Hiermee hoop ik een antwoord te hebben geboden op de terechte bezorgdheid van de hele commissie en van mevrouw Dillen in het bijzonder.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de alfabetiseringsgraad in Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de alfabetiseringsgraad in Vlaanderen.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dat we ons zorgen moeten maken over het leesgedrag van de Vlaming was twee weken geleden een van de voornaamste boodschappen van diverse Vlaamse kranten. Deze conclusie werd gemaakt naar aanleiding van een verslag van de Organisatie van Economische Samenwerking en Ontwikkeling over de alfabetiseringsgraad in twintig geïndustrialiseerde landen. Uit het rapport blijkt dat Vlaanderen terzake bijzonder slecht scoort. Wat het leesgedrag betreft bekleeden de Vlamingen de voorlaatste plaats, op Portugal na : niet onmiddellijk een schitterend resultaat. Uit dit grootschalige onderzoek bleek duidelijk dat slechts 40 percent van de Vlamingen tussen 16 en 65 jaar – de doelgroep van het onderzoek – maandelijks één boek leest. Eveneens blijkt uit het rapport dat in alle landen, ook in Vlaanderen, minstens één op vier volwassene niet voldoende geletterd is om mee te kunnen in deze samenleving. Dan gaat het niet over de techniek van het lezen, het kunnen lezen in de letterlijke zin van het woord, maar wel over het begrijpen en concreet toepassen van het lezen wanneer dit ingewikkelder wordt. Als voorbeelden gaf men het lezen van bijsluiters bij geneesmiddelen, elektronische instructies et cetera. Het rapport waarschuwt ervoor dat dit op korte termijn zal leiden tot een grote achterstand voor die bepaalde groep Vlamingen. Vlaanderen is een informatiemaatschappij geworden en die evolutie zal zich steeds sneller doorzetten. De OESO besloot in haar rapport dat de toestand in Vlaanderen bijzonder zorgwekkend is. Vlaanderen investeert wel in de nieuwste technologische ontwikkelingen van de informatiemaatschappij, het doet zijn best om iedereen te laten deelnemen aan die maatschappij, om de kloof tussen de 'haves en de have nots' te dichten, maar die inspanningen voldoen absoluut niet.

Een positief leesklimaat is een belangrijke factor die kan bijdragen tot de alfabetiseringsgraad, zo beklemtonen de onderzoekers in hun rapport. Op

dit vlak scoort Vlaanderen slecht. Daar ligt dus een uitdaging voor het beleid. Er gebeuren wel inspanningen om de leescultuur te bevorderen – denk maar aan de jaarlijkse Antwerpse Boekenbeurs of aan de Week van het Boek die elk voorjaar op de scholen wordt gehouden –, maar dat volstaat niet om de Vlamingen definitief te overtuigen van het belang van het lezen. Initiatieven op school boeken goede resultaten bij jongeren, maar ook volwassenen dienen blijvend gestimuleerd te worden om te lezen.

Vlaanderen telt veel goed uitgeruste bibliotheken, die alle een brede waaier aan titels aanbieden. Zij zijn een prima middel om het leesgedrag te bevorderen, maar al te weinig Vlamingen vinden de weg naar de bibliotheek. Ik pleit dus voor een promotiecampagne die de Vlamingen aanspoort om geregeld een bezoekje te brengen aan de bibliotheek.

In Wallonië bestaat ook de leescheque, wat eveneens een manier is om de mensen tot het boek te brengen. Geen middel mag onbenut worden gelaten om de Vlaming een echte leescultuur bij te brengen.

Mijn vragen in dat verband liggen voor de hand. Wat denkt de minister over de ontstellende resultaten van het OESO-rapport ? Welke initiatieven overweegt hij om de leescultuur te bevorderen ? Hoe zullen de bibliotheken daarbij worden betrokken ? Met welke promotiecampagne zal men de Vlaming zijn weg helpen vinden naar die bibliotheken ?

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Ik maak deel uit van een plaatselijke bibliotheekcommissie. Ik weet dus dat de bibliotheken goed uitgerust zijn en voldoende ondersteuning krijgen. Toch bestaat er een nijpend probleem inzake leescultuur en alfabetiseringsgraad, dat wellicht te maken heeft met wijzigingen in de maatschappelijke context. We moeten er in elk geval mee begaan zijn, want het leesgedrag mag niet blijven afnemen.

In de commissie voor Onderwijs zoeken we manieren om de nieuwe duale maatschappij te vermijden van ICT-kenners enerzijds en angigabeten anderzijds. Ondertussen mogen we niet vergeten dat er nog heel wat mensen zijn die onvoldoende alfabeet zijn om zelfs de meeste eenvoudige dingen te kunnen lezen. Die kloof moet minstens even veel aandacht krijgen. Ik weet waarover ik praat, want tijdens mijn legerdienst 20 jaar geleden begeleidde ik de analfabete dienstplichtigen. Toen was dat 2 per-

De Cock

cent van de jongens en ik vermoed dat dat cijfer niet gewijzigd is.

De voorzitter : Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Ook ik werd met verstomming geslagen toen ik in de krant de resultaten van het OESO-onderzoek zag. Mijn diensten hebben het rapport meteen in zijn geheel besteld om het te kunnen bestuderen. We zullen daaruit de nodige conclusies trekken bij het tot stand brengen van een leescultuurbeleid.

Het Fonds voor de Letteren houdt zich weliswaar bezig met het letterenbeleid in de enge zin, maar de problematiek van de leesbevordering is en blijft een verantwoordelijkheid van heel de samenleving.

Het is één van de bevoegdheden die ik zeer belangrijk vind, in het kader van de groeiende dualiteit op gebied van culturele competentie. Er wordt veel te weinig gepraat over de culturele dualiteit. Men heeft het heel vaak en terecht over de materiële dualiteit, maar het is mijns inziens op zijn minst even belangrijk om de culturele dualiteit die in onze samenleving ontstaat, aan te pakken.

Culturele vaardigheid is zo essentieel in een samenleving, zeker op lange termijn, dat ik daar een absolute prioriteit van wil maken. Leesbevordering en het onderzoek naar de alfabetiseringsgraad zijn daar een belangrijk onderdeel van.

Op de schriftelijke vraag nummer 159 van 31 mei laatstleden van mevrouw Dillen heb ik reeds aangegeven hoe ik een beleid ter bevordering van de leescultuur in Vlaanderen wil uitwerken. Ik wil in elk geval een louter campagne- en promotiebeleid ombuigen naar een structureel en systematisch beleid, dat bovendien als een vorm van geïntegreerd beleid moet worden geconcipieerd. Daarmee beogen we in de eerste plaats dat alle actoren, ook media-actoren, terdege betrokken worden bij dit beleid. De instanties uit de cultuursector in het algemeen, alsook de instanties uit de onderwijs- en welzijnssector moeten hierbij worden betrokken. Mijn administratie heeft de opdracht om hiervoor op korte termijn een werkplan op te maken dat we eerstdaags zullen bespreken. We hebben zelf vanzelfsprekend heel wat incentives gegeven, maar het is ook een kwestie van correct samenwerken met de administratie.

Ik geef toe dat ik nog geen totaal actieplan inzake leesbevordering kan voorleggen. U prikkelt me met deze vraag en ik vind dit goed. Uiteraard ga ik ondertussen door met het ondersteunen en zinvol en nuttig subsidiëren van een aantal projecten, zoals onder meer de Jonge Gouden Uil, de plaatselijke leesclubs en het voorleesproject dat vorig jaar een goede start kende. Ik hoop evenwel zo spoedig mogelijk een werkzaam beleidsplan aan de commissie te kunnen voorleggen. U moet me hiervoor echter nog enige tijd geven. Het staat bovenaan mijn prioriteitenlijst om er zo snel mogelijk mee naar het parlement te komen. Ik denk dat het belangrijk is om een totaalvisie omtrent leesbevordering uit te werken met heel concrete acties.

De rol van de bibliotheken om een beter leesklimaat te scheppen, is essentieel. De bibliotheeksector moet en zal vanzelfsprekend bij het beleid inzake leescultuur betrokken worden en daarin zelfs een sleutelrol vervullen. Het bibliotheeknetwerk over heel Vlaanderen is een instrument bij uitstek inzake de leesbevordering. Ik geloof dat ons bibliotheeknetwerk mogelijk het stevigste is van heel de wereld. Er zijn al immens veel initiatieven uitgevoerd.

We zijn bezig met een nieuw decreet op de bibliotheken en zouden dit graag in werking laten treden op 1 januari 2002, samen met het nieuw decreet op de culturele centra en het nieuw decreet op het lokaal cultuurbeleid. Daarover kunnen we het nog uitgebreid hebben in het parlement. Het doel hiervan is ordening en bijkomende ondersteuning te geven, samenwerkingsverbanden tot stand te brengen en vooral om de nieuwe uitdagingen van de bibliotheken mogelijk te maken. De bibliotheken worden niet alleen in de leesbevordering maar ook in de algemene strijd tegen de culturele dualiteit een belangrijk instrument. Ik zou graag hebben dat de bibliotheken daarin zelf een meer activerende en actief-educatieve rol gaan spelen. Dat zal blijken uit de beleidsoptie. De stimulans vanuit de bibliotheken is daarin essentieel. Er bestaan schitterende voorbeelden, maar het is heus nog niet algemeen en daarom moeten we van bovenuit ook nog impulsen geven.

Omtrent de promotiecampagne op korte termijn kan ik u vandaag, zoals blijkt uit het antwoord op de vorige punten van uw vraag, nog geen concreet actiemodel voorleggen. Ik verwacht dat dit zeer binnenkort wel het geval zal zijn en zal dit graag omstandig aan u toelichten. Ik ben er echter van overtuigd dat het onderdeel leescheques als idee in dit actieplan moet kunnen worden opgenomen. Ik

Anciaux

ben er persoonlijk van overtuigd dat we alles moeten focussen op kinderen en jongeren om een basis te leggen zodat het probleem in de toekomst kan worden voorkomen in plaats van het te moeten verhelpen.

Ik maak me geen illusies over het feit dat we op eens over voldoende middelen en initiatieven zouden beschikken om de problematiek van vandaag op morgen op te vangen. Ik geloof dat het essentieel is, niet alleen voor deze problematiek maar ook voor de totale cultuurparticipatie, ons meer op kinderen en jongeren te richten. Indien kinderen van jongs af aan gebruik maken van de bibliotheek zullen ze de smaak te pakken hebben. Daarin spelen de scholen, de ouders, het jeugdwerk en de sociaal-culturele organisaties in het algemeen, naast de bibliotheken zelf, een belangrijke rol. Kinderen die geconfronteerd worden met voordrachtnamiddagen door auteurs, kijken daarnaar op. Ik heb bijvoorbeeld gemerkt bij de activiteiten in verband met de Jonge Gouden Uil, welk enthousiasme zoiets kan losweken, niet alleen bij kleine kinderen maar ook bij jongvolwassenen. Dat is een enthousiasme dat te vergelijken is met dat van de supporters van de Rode Duivels in tempore non suspecto. Dat enthousiasme merk ik ook bij de jeugdauteurs en dat geeft me een zeer warm gevoel. Ik heb dikwijls vragen bij het negativisme dat bij nogal wat mensen leeft over de jeugd.

We kunnen een aanzet geven die onomkeerbaar is. De problematiek van vandaag op morgen oplossen, kan niet. Ik vind het een zeer belangrijke problematiek en ik ben blij dat u die hebt aangekaart.

Mevrouw Marijke Dillen : Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik maak mij geen illusies, ik weet dat dit probleem niet van de ene dag op de andere opgelost kan worden, zelfs niet van het ene jaar op het andere. Dit is iets waar blijvend aan gewerkt moet worden.

Ik ben blij dat u aan uw administratie de opdracht hebt gegeven om de resultaten van dat OESO-rapport eens grondig te analyseren. Ik hoop dat wij hier in de commissie de gelegenheid zullen krijgen om daar misschien in het najaar over te debatteren, zodat wij ook mee kunnen denken over de initiatieven die genomen kunnen worden ter bevordering van het leesgedrag.

U beweert dat de bibliotheken een belangrijk instrument zijn, en dat is inderdaad juist, maar ik denk dat het misschien nuttig zou zijn na te gaan

welke doelgroepen zich aangetrokken voelen door bibliotheken. Hoewel ik zelf liever boeken koop en dus geen bibliotheekgebruiker ben, heb ik de jongste tijd toch de moeite gedaan om herhaaldelijk eens binnen te stappen in een bibliotheek, zowel in de gemeentelijke bibliotheek in ons dorp als de grote bibliotheek in de stad Antwerpen. Daar viel het me op dat het toch hoofdzakelijk jongeren zijn die bibliotheken bezoeken, vermoedelijk dikwijls in opdracht van scholen, en dat 30-plussers er relatief weinig aanwezig waren. Het lijkt me dan ook interessant om na te gaan welke doelgroepen zich aangetrokken voelen tot bibliotheken.

Tot slot wil ik nog zeggen dat ik niet geloof in uw enthousiasme wat de kinderen betreft. Kinderen worden wel gestimuleerd op school, bijvoorbeeld door de Week van het boek, waar ik het al over had. Samenwerking met onderwijs is op dit vlak natuurlijk belangrijk. Ik heb dan ook een schriftelijke vraag gericht aan de minister van Onderwijs om na te gaan hoe algemeen dat initiatief is, want niet alle scholen doen hieraan mee.

Uit gesprekken met leerkrachten blijkt dat de kinderen wel gestimuleerd worden : er worden jeugd-auteurs uitgenodigd, kinderen kunnen op school boeken kopen, of ze ontlenen uit de schoolbibliotheken die naar aanleiding van dit initiatief aangevuld worden. Jonge kinderen voelen zich dus inderdaad aangetrokken tot dit initiatief en dat bevordert het leesgedrag. Leerkrachten klagen echter over het feit dat naarmate kinderen ouder worden, 16 tot 17 jaar, het enthousiasme toch wel sterk vermindert. Voor leerkrachten is het dikwijls een moeilijke opdracht om die jongeren te overtuigen een boek te lezen voor bijvoorbeeld een boekbespreking als onderdeel van het vak Nederlands. Ik denk dus dat we niet te optimistisch mogen zijn en dat we ook daar blijvend moeten werken. Het is niet omdat men op zijn twaalfde en dertiende een enthousiaste lezer is, dat men dat op zijn twintigste of vijfentwintigste ook nog is. Ik denk dat de aandacht gericht moet worden op de basis van kinderen en jongeren, maar dat we toch ook moeten nadenken over hoe we het leesgedrag van volwassenen kunnen bevorderen. Ik kijk met veel enthousiasme uit naar de initiatieven die u in het najaar zult nemen.

De voorzitter : Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Ik kom hier nog heel even op terug. Indien bij lezen en leesbevordering, en bij alles wat te maken heeft met nieuwe informatie- en communicatietechnieken, te veel gefocust wordt vanuit het onderwijs en op de toekomstige arbeids-

Anciaux

situatie of het kunnen meedraaien in het arbeidsproces, wordt lezen te veel bekeken als een karwei. Lezen, maar ook het omgaan met informatica en nieuwe informaticatechnieken moet een plezier zijn. Dit moet dus ook veel meer gestimuleerd worden vanuit de vrijetijdsbesteding en de culturele sector, waarbij de samenwerking met onderwijs essentieel blijft. Ik las vrij veel, behalve als het moest. Misschien is dat ook bij anderen het geval.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Het hangt ook af van de leerkracht. Ik heb ooit les gehad van een heel enthousiaste leerkracht en ik heb nooit zo veel gelezen als toen.

Minister Bert Anciaux : Een deel van de door scholen verplichte lectuur zet jongeren niet echt aan om nadien nog een ander boek te lezen. In het verleden was dat toch zo.

Mevrouw Mieke Van Hecke : De boekenlijsten zijn iets actueler geworden.

Minister Bert Anciaux : Dat hoop ik, maar ik heb het toch nog anders meegemaakt. Lezen moet dus een plezier zijn.

Wat jonge kinderen betreft, eens ze de smaak om te lezen te pakken hebben, blijft dat ook zo volgens mij.

Vervolgens ben ik zeer graag bereid om de commissie mee te betrekken in het uitdenken van het actieplan. Ik hoef hier niet noodzakelijk een totaal afgewerkt project voor te leggen. Ik wil dus aan de commissie de mogelijkheid te geven om dat project bij te sturen, maar dan moeten we wel duidelijke afspraken maken. Men moet me dan natuurlijk ook niet aanvallen omdat het nog niet afgewerkt is. Dat is een kwestie van samenspraak. Een minister moet niet per se met een totaal afgewerkt project naar het parlement komen, maar juist meer het samenspel met het parlement aangaan. Dan moet men echter ook de spelregels aanpassen, en niet onmiddellijk gaan taxeren. Ik ben echter graag bereid op die vraag in te gaan.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de vernieuwing van de algemene vergadering van de Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Lootens-Stael tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de vernieuwing van de algemene vergadering van de Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek.

De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de minister, volgens de overeenkomst tussen het college van de VGC en de VZW Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek van 27 mei 1991 dient de algemene vergadering samengesteld te worden volgens de principes van artikel 9b van het decreet betreffende het cultuurpact van 28 januari 1974 en dient dit te gebeuren binnen het jaar na de nieuwe samenstelling van de raad van de VGC, dus uiterlijk tegen 13 juli 2000. Op dit ogenblik is deze vervaldatum voorbij. We stellen echter vast dat deze overeenkomst niet wordt nageleefd, aangezien het college van de VGC nog geen enkele aanzet tot hernieuwing van deze bestuursinstellingen heeft gegeven. Andermaal, na de gemeenschapscentra, de VZW Brusselseir, enzovoort, verleent het college van de VGC zich de illegale vrijheid om de vernieuwing van de bestuursinstellingen van een dienstverlenende instelling die onder zijn voogdij staat, niet tijdig volgens de door hemzelf vastgestelde criteria te hernieuwen, opnieuw met de bedoeling de grootste Vlaams-Brusselse partij in de toekomst uit deze bestuursinstellingen te verwijderen.

Ik wil dan ook de volgende vragen stellen aan de minister. Waarom leeft het college van de VGC zijn eigen overeenkomst die het met de HOB heeft afgesloten niet na ? U zou me daarop kunnen antwoorden dat ik dat aan de VGC moet gaan vragen. Ik heb dat herhaaldelijk gedaan, en bij gebrek aan een bevredigend antwoord kom ik nu bij u terecht, aangezien u de voogdijminister bent. Acht u het aanvaardbaar dat een openbare instelling op willekeurige wijze haar eigen overeenkomsten niet nakomt ? Indien niet, wat overweegt u te doen om de bepalingen van deze overeenkomst te doen naleven ? Welke plannen bestaan er voor de HOB in het algemeen en de samenstelling van de bestuursinstellingen in het bijzonder ?

De voorzitter : Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik kan inderdaad bevestigen dat op basis van de overeenkomst met het college van de VGC de algemene vergadering van de VZW Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek wordt samengesteld volgens de principes van artikel 9b van het decreet betreffende het Cultuurpact van 28 januari 1974. In de beheersorganen van deze culturele instelling zetelen onder meer de vertegenwoordigers van de filosofische en ideologische strekkingen zoals die aanwezig zijn 'in de vertegenwoordigende vergadering van de overeenstemmende overheid'. Dat laatste was een citaat uit het Cultuurpact.

In tegenstelling tot de regelgeving inzake de culturele centra voorziet het decreet van 19 juni 1978 betreffende het Nederlandstalige openbare bibliotheekwerk echter niet in een regeling omtrent de termijn binnen dewelke de hersamenstelling van de beheerraad moet gebeuren. Ook het Cultuurpact voorziet niet in een datum. Derhalve kan hier het principe van een redelijke termijn worden toegepast, en moet ik dat principe ook toepassen. Het beheersorgaan van de VZW HOB zal derhalve binnen een redelijke termijn, weliswaar na de datum van 13 juni 2000, opnieuw worden samengesteld, op basis van de vertegenwoordiging in de raad van de VGC. Gelet op een wijziging in het beheer van de HOB, wordt het concept inzake de werking van en de opdrachten aan de HOB momenteel echter herdacht. In deze context heeft de bibliotheek ervoor gekozen om, in overleg met de Vlaamse Gemeenschapscommissie, dit gegeven af te wachten alvorens definitieve beslissingen te nemen over de hersamenstelling van haar algemene vergadering. Ondertussen blijft de algemene vergadering van de VZW HOB in de huidige samenstelling voortwerken.

Toch kan ik u ten stelligste bevestigen dat de voorbereidingen voor de nieuwe samenstelling van de algemene vergadering wel degelijk gaande zijn, en dat ze in de loop van het najaar afgerond zullen zijn. Uiteraard zullen de vertegenwoordigers van de inrichtende overheid in de vernieuwde algemene vergadering van de HOB een afspiegeling vormen van de democratische vertegenwoordiging binnen de raad van de VGC. Derhalve ben ik van oordeel dat het college van de VGC de bepalingen van de overeenkomst met de VZW HOB van 27 mei 1991 wel degelijk naleeft.

De voorzitter : De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw verduidelijkend antwoord. Hier kan men wel een antwoord krijgen op vragen. Op andere plaatsen is dat blijkbaar niet mogelijk. Ik stel vast dat men zich niet helemaal houdt aan de overeenkomst tussen de VGC en de Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek. Daar was de termijn immers vastgelegd : dit moest gebeuren binnen één jaar na de verkiezingen, dus voor 13 juni 2000. Misschien zijn er begrijpelijke redenen voor de beslissing om zich niet te houden aan die termijn : ik heb daar niet zo een goed zicht op. Maar in dat geval had de collegevoorzitter de elementaire beleefdheid kunnen hebben om dat in de raad van de VGC ook mee te delen aan de raadsleden. Dan had ik hier die vraag niet hoeven te stellen. In elk geval is een en ander nu toch wat duidelijker, waarvoor mijn dank.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de regularisatie van het statuut voor lokale en provinciale jeugdwerkers

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de regularisatie van het statuut voor lokale en provinciale jeugdwerkers.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, onlangs sloot de Vlaamse regering het Vlaams intersectoraal voorakkoord 2000-2005 voor de zogenaamde social-profitsector af. Terecht werd daarin gesteld dat er een regularisatie moet komen van de DAC-projecten. Voor de social-profitsector gaat het hier over 5.354 DAC-projecten en 1.800 IBF-projecten. Aan deze werknemers zal dus prioritair een volwaardig arbeidscontract worden aangeboden, waardoor ze zullen kunnen genieten van de reguliere loons- en arbeidsvoorwaarden van de social-profitsectoren. Ze verdienen ons inziens immers een dergelijk volwaardig contract. Hun functie voor de maatschappij en het project in het bijzonder werd reeds veelvuldig aangetoond. Ons inziens heeft dit akkoord slechts betrekking op het lande-

De Cock

lijk georganiseerd jeugdwerk, zonder dat het andere jeugdwerk – het lokale, het regionale en het provinciale – ter sprake kwam. Strikt genomen is dat niet verplicht. Toch kunnen volgens ons initiatieven worden genomen waardoor ook hun statuut wordt herzien, een statuut dat vaak als minderwaardig wordt beschouwd en dus kan worden verbeterd. Op dit ogenblik is er van een geharmoniseerd DAC-project of -statuut voor lokale jeugdwerkers immers geen sprake. Vandaar mijn vragen aan de minister.

Kan men volgens het afgesloten Vlaams intersectoraal voorakkoord komen tot een regularisatie van de statuten van de DAC-projecten voor landelijk jeugdwerk? Zijn dit de 5.354 DAC-projecten waarvan sprake is in het voorakkoord? Wat is de huidige stand van zaken inzake een geharmoniseerd DAC-statuut voor lokale jeugdwerkers? Is de minister niet van mening dat een regularisatie zoals die nu wordt voorgesteld voor het landelijk jeugdwerk, met vooral gevolgen inzake arbeidsvoorwaarden voor DAC'ers, ook van toepassing moet kunnen zijn voor lokaal, regionaal en provinciaal jeugdwerk? Over hoeveel projecten zou het hier gaan? Welke hefboomen zijn hier eventueel voorhanden?

De voorzitter : Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, van de 5.354 DAC-projecten waarnaar wordt verwezen in het Vlaams intersectoraal voorakkoord 2000-2005 voor de social-profitsector, hebben ongeveer 450 projecten betrekking op het sociaal-cultureel werk. Hiervan situeert ongeveer een derde zich in het jeugdwerk. Het gaat hier over projecten van zowel het landelijke als het regionale en het lokale jeugdwerk. Deze projecten binnen de sociaal-culturele sector vertegenwoordigen ongeveer 1.000 arbeidsplaatsen, althans indien uitgedrukt in voltijds equivalenten. Voor het jeugdwerk gaat het hierbij om ongeveer 350 VTE's. Op dit ogenblik wordt gezocht naar de meest geschikte methode om het akkoord te implementeren. Hierbij wordt niet alleen gezocht naar een oplossing voor de op basis van het decreet betreffende het landelijk georganiseerd jeugdwerk erkende verenigingen, maar ook voor de andere jeugdorganisaties, zij het in de mate dat ze deel uitmaken van het erkende regionale of lokale jeugdwerk.

Voor het landelijke jeugdwerk is er geen probleem, want daar hebben we een rechtstreekse band mee. Voor het lokale en regionale jeugdwerk is er sinds

de decentralisatie van het jeugdwerkbeleid echter wel een probleem, aangezien de Vlaamse overheid geen rechtstreekse band met dit jeugdwerk onderhoudt. Het zijn de gemeenten en provincies die daar de rechtstreekse band hebben. De regeling zal hiermee rekening dienen te houden. Concreet betekent dit – en dat is mijn vast engagement – dat we ook daar de regularisatie van de DAC-projecten mogelijk zullen maken. We zullen daarvoor een specifieke regeling moeten zoeken. Dat kan een vorm zijn van bijkomende subsidiëring aan de gemeenten en provincies.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Ik dank de minister voor zijn antwoord, waaruit ik vooral onthoud dat hij bezorgd is om het landelijke, regionale en lokale jeugdwerk en dat de onrechtstreekse band die er bestaat tussen regionale en lokale jeugdwerking enerzijds en de Vlaamse overheid anderzijds, geen specifieke regeling in de weg staat om dit soort DAC-projecten te subsidiëren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de verambtelijking van het jeugdwerk

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot de heer Bert, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de verambtelijking van het jeugdwerk.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : De laatste jaren worden door de gemeenten en de Vlaamse Gemeenschap initiatieven genomen om het jeugdwerk te laten ondersteunen door de ambtenarij. Elke gemeente beschikt ondertussen over een jeugddienst of een jeugdconsulent. Deze mensen leveren meestal goed werk, al verschilt hun functie van gemeente tot gemeente. Anderzijds is er in Vlaanderen een rijke traditie van vrijwilligerswerk. Dat initiatief dreigt nu te verschuiven naar de ambtenarij. Ik denk aan de coördinerende rol die gemeentelijke jeugddiensten spelen bij de uitbouw van het zomeraanbod voor jongeren : Grabbelpas, speelplein-

De Cock

werking. Participatie van jongeren – plaatselijke jeugdverenigingen, maar ook de niet gebonden jongeren – moet volgens ons blijvend worden gestimuleerd.

Daarom deze vragen. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de gemeentelijke jeugddiensten? Welke gemeenten beschikken over een jeugddienst of een jeugdconsulent? Hoeveel ambtenaren met volwaardig contract worden daar tewerkgesteld? Deelt de minister onze ongerustheid dat de participatie van de vrijwilligers zou kunnen wegebben als de gemeentelijke jeugddiensten het initiatief nemen? Hoe kan zo een gemeentelijke jeugddienst optimaal functioneren?

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Dit probleem van vrijwilligheid versus professionalisering houdt iedereen bezig die het jeugdwerk ter harte neemt. Toch ga ik met de analyse van de heer De Cock maar gedeeltelijk akkoord. De inzet van professionele jeugddiensten en jeugdconsulenten heeft immers veel vrijwilligers aangetrokken naar het jeugdwerk. Veel jongeren haken rond hun twaalfde af binnen het klassieke jeugdverenigingsleven. Op hun vijftiende zoeken ze dan een zinvolle invulling van de vakantie, naast het ondertussen maatschappelijk opgedrongen vakantiewerk natuurlijk. Zij kunnen door de professionelen worden aangetrokken naar jeugdwerkingsinitiatieven waar ze hun engagement kwijt kunnen. Ik vraag dat de minister bij de opstelling van zijn jeugdwerkbeleidsplannen hiermee rekening zou houden : de professionele ondersteuning mag niet in de plaats treden van het vrijwilligerswerk, ze moet jongeren tussen vijftien en twintig aantrekken naar het vrijwilligerswerk.

De voorzitter : Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : In bijna alle Vlaamse gemeenten is er tenminste één ambtenaar die instaat voor de opvolging van het jeugdwerkbeleid. Dat leid ik af uit het feit dat, behoudens 9 gemeenten, nagenoeg alle gemeentebesturen over een jeugdwerkbeleidsplan beschikken. Het zal u niet verwonderen dat de zes faciliteitengemeenten uit de Vlaamse Rand rond Brussel – Kraainem, Wezembeek-Oppeem, Wemmel, Drogenbos, Linkebeek en Sint-Genesius-Rode – samen met de taalgrens-gemeenten Herstappe, Voeren en Spiere-Helkijn in gebreke blijven. Voor de zes gemeenten in de

Vlaamse Rand heeft VZW De Rand wel een specifieke jeugdcoördinator in dienst genomen.

Niet altijd profileert deze gemeentelijke ambtenaar zich als jeugdconsulent. Niet altijd profileert de dienst waarvoor hij werkt zich als jeugddienst. In iets meer dan de helft van de gemeenten is dat wel het geval. In 40 percent van de gemeenten is er een ambtenaar die zijn taken met betrekking tot het jeugdbeleid combineert met andere opdrachten. Dit zijn gegevens voor 1998, die ik haal uit het cijferboek Gemeentelijk Jeugdwerkbeleid 1999-2001.

Er werken op de gemeentelijke jeugddiensten 656 personeelsleden, of 497 uitgedrukt in voltijdse equivalenten, onder te verdelen als volgt : 206 jeugdconsulenten, 128 combinatie-ambtenaren, die dus ook nog een andere opdracht vervullen, 135 werknemers met een administratieve functie, 117 co-consulenten, 43 technische medewerkers en 27 functies die niet werden ingevuld. 18 medewerkers zijn tewerkgesteld in niveau A, 160 in niveau B, 281 in niveau C, 119 in niveau D, 36 in niveau E en 42 hebben een mij onbekend niveau. Ook deze gegevens slaan op 1998 en komen uit de plannen die men maakt voor 1999-2001 in het cijferboek Gemeentelijk Jeugdwerk.

Over het statuut van deze mensen – ambtenaar, contractueel, bijzonder tewerkstellingsprogramma – heb ik geen gegevens.

Er bestaat bij de Vlaamse gemeentebesturen min of meer een consensus over de verhouding tussen het privé- en het gemeentelijk initiatief op het terrein van het jeugdwerkbeleid. De overheid moet het privé-jeugdwerk ondersteunen door middel van subsidies en dienstverlening en moet zelf initiatieven nemen waar een behoorlijk privé-initiatief ontbreekt. Dit punt werd nogmaals geëxpliciteerd tijdens de werkzaamheden in verband met het Vlaams jeugdwerkbeleidsplan waaraan we de finishing touch aan het leggen zijn. Het is het te volgen denkkader bij de herziening van het decreet op het lokale jeugdwerk. Ik zal daar rekening mee houden binnen de voorgestelde wijzigingen op het lokaal jeugdwerk. Dit heeft dan consequenties bij het opmaken van de jeugdwerkbeleidsplannen.

Op zich zeggen die consensus en die verhouding niets over vrijwilligerswerk. Zowel in de privé- als in de overheidssector treffen we trouwens vrijwilligers én professionele jeugdwerkers aan. Het heeft er dus niets mee te maken of het een overheidsinitiatief en -opdracht is, dan wel een privé-initiatief. Wat aanzet tot discussie is het feit dat in een aantal jeugdwerkvormen de vrijwilligers een zekere on-

Anciaux

kostenvergoeding krijgen, bijvoorbeeld bij vakantiepleinwerking, en in andere niet, bijvoorbeeld de jeugdbeweging. Onkostenvergoedingen worden zowel door privé-initiatiefnemers als door gemeentebesturen toegekend.

Om over voldoende vrijwilligers te beschikken die het gewenste profiel bezitten, is een zekere vergoeding noodzakelijk. We mogen niet vergeten dat de verhouding tussen leden en begeleiders én bestuur bij de diverse jeugdwerkvormen heel sterk kan verschillen. Bij de jeugdbewegingen groeit men van lid naar leiding. In andere jeugdwerkvormen is er een breuk tussen de leden en de leiding met een verminderde verbondenheid als gevolg. Eventuele problemen wat betreft het rekruteren van vrijwilligers moeten niet worden gezien binnen het speelveld van het jeugdwerk an sich. De concurrentie moet worden aangegaan met diverse andere vormen van vrijetijdsbesteding en met de vakantiejobs die voor jongeren de nodige middelen opleveren om te kunnen participeren aan de gecommercialiseerde vormen van jeugdcultuur, zoals kleding, muziek, uitgaan en noem maar op.

Zonder een zekere vergoeding voor de monitoren zouden vele privé- en overheidsinitiatieven niet langer kunnen bestaan. Bovendien kunnen de pure vrijwilligersorganisaties, en dat zijn in hoofdzaak de jeugdbewegingen, onmogelijk voorzien in de behoefte waaraan vandaag door deze eerste reeks organisaties wordt beantwoord. Dat is ook niet hun taak. Ik heb in dat verband twee weken geleden in de plenaire vergadering geantwoord op een vraag van de heer Vandenbossche waarin deze problematiek ook aan bod kwam. De problematiek is vrij actueel, gelet op het ontwerp van koninklijk besluit van federaal minister Vandenbroucke naar aanleiding van het al dan niet onderwerpen van vergoedingen van vrijwilligers aan de sociale zekerheid.

We zijn ondertussen uitgebreid bezig met de opmaak van een actieplan binnen het jeugdbeleid en binnen het cultuurbeleid waarin de problematiek van vrijwilligers vanzelfsprekend ook aanwezig is. We zouden daarmee rond willen zijn tegen 7 of 8 december, bij de opening van het jaar van de vrijwilliger. Ik onthoud de problematiek van de verdringing van vrijwilligerswerk door professionelen. Dit wordt in elk geval een aandachtspunt dat geregeld moet zijn op het ogenblik dat de nieuwe jeugdwerkbeleidsplannen worden opgemaakt.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de minister, ik stap volledig mee in het én-én-verhaal van mevrouw Van Hecke. Het was niet mijn bedoeling de zaak wit-zwart voor te stellen, ik wilde enkel de vinger op een pijnpunt leggen dat in sommige gemeenten wel degelijk aanwezig is. Sommige gemeentebesturen bieden hun jonge mensen vakantiejobs aan naast dat monitorschap. Die vakantiejobs worden veel beter betaald zodat ze geen monitoren meer vinden. Nadien zijn ze dan verbaasd dat dit niet lukt. Dat moet op het veld nog groeien. Ik ben zeer blij met uw uitgebreid antwoord en met het feit dat u de problematiek wilt opnemen in het jeugdwerkbeleidsplan.

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de minister, ik zou van u graag een bevestiging krijgen over wat u hebt gezegd, en wat ik met veel genoegen heb gehoord, namelijk dat het gemeentelijke jeugdwerk initiatieven neemt waar het vrij initiatief ontbreekt. Dit is niet overal het geval. Het is ook één van mijn bezorgdheden. Ik hoop dit terug te vinden als standpuntbepaling in het Vlaams jeugdwerkbeleidsplan. De spanning bij de vergoedingen worden in de jeugdsector zelf heel sterk aangevoeld. Men is er zelf nog niet uit in welke richting men moet evolveren. Het zou gevaarlijk zijn belangrijke vergoedingen toe te kennen voor vakantie-vrijwilligerswerk om te verhinderen dat jongeren naar de jobsector gaan. Dit zou geen goede evolutie zijn.

De voorzitter : Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Ik ben het 100 percent met u eens. Ik heb wel gezegd dat er min of meer een consensus over bestaat. Ik ken extreme voorbeelden waar zich concurrentie voordoet. Zo is er een gemeente waar op het moment dat de plaatselijke jeugdbeweging op kamp ging, tegelijkertijd speelpleinwerking werd georganiseerd. De leiding ontving daarvoor aanzienlijke vergoedingen. Dat gaf ernstige problemen omdat de leiding van de jeugdbeweging graag mee op kamp ging maar ook die vergoedingen van de speelpleinwerking niet graag wilde missen. Dat zijn bijna pesterijen. Dat valt natuurlijk niet binnen de consensus waar ik het over had.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik wil aanvullend nog voorstellen om dit door te trekken naar de sector van het sociaal-cultureel werk, die ook beconcurrereerd wordt door dergelijke zaken vanuit SIF-projecten. Men organiseert met SIF-middelen bijvoorbeeld computercursussen of busreizen voor

Van Cleuvenbergen

ouderen, en zo vallen verenigingen die dit normaal organiseren gedeeltelijk zonder leden. We moeten dit probleem in de toekomst opvolgen.

Minister Bert Anciaux : Ik ben het daarmee eens.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de situatie van het traditionele jeugdwerk in centrumsteden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de situatie van het traditionele jeugdwerk in centrumsteden.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, collega's, de laatste jaren bereiken ons verontrustende cijfers over het traditionele jeugdwerk – zeg maar de jeugdbewegingen –, vooral dan in de grootsteden. Doordat jongeren voldoende alternatieven hebben in de huidige maatschappij, verlaten zij die traditionele jeugdbeweging waardoor de laatste jaren heel wat jeugdbewegingen verdwenen zijn. In deze context de functie van het traditionele jeugdwerk aanhalen lijkt ons een beetje overbodig. Ze prikkelt de verantwoordelijkheidszin van jongeren, leert hen samenwerken, bereidt hen beter dan wat ook voor op de maatschappij.

Als Vlaamse overheid moeten we erop toezien dat de initiatieven die we kunnen nemen voor jeugdbewegingen aangepast zijn aan het huidige en toekomstige maatschappijbeleid, om deze mijns inziens noodzakelijke functie te blijven uitoefenen. Vandaar mijn twee vragen aan de minister. Kunt u de hierboven geschetste tendens bevestigen ? Is het inderdaad zo dat het traditionele jeugdwerk in de grootsteden achteruitgaat ? Is deze achteruitgang frappanter in de steden dan in de landelijke gemeenten ? Welke initiatieven, zowel op Vlaams als op gemeentelijk niveau, kunnen er worden genomen opdat het jeugdwerk niet helemaal teloor-

gaat ? Of ziet de minister eerder heil in andere organisatievormen voor jongeren ?

De voorzitter : De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen : Mijn ervaring is dat in gemeenten met een landelijk karakter de jeugdbewegingen momenteel furore maken. Ik ben zelf schepen van jeugd en ik stel vast dat men, wat het ledenaantal betreft, opnieuw aansluit bij de glorierijke jaren zestig. Op het ogenblik dat iedereen zijn eigen nintendo en computer heeft, zoeken jongeren blijkbaar toch weer elkaars gezelschap op en vinden ze plezier in jeugdbewegingen. Ik heb de indruk dat in de gewone, landelijke, Vlaamse gemeenten de jeugdbewegingen opnieuw een bloei-periode kennen.

Minister Bert Anciaux : Mijnheer de voorzitter, collega's, uit de gegevens waarover ik beschik blijkt dat een veel meer genuanceerde benadering noodzakelijk is, en gelukkig maar.

In eerste instantie stellen we vast dat de jeugdbewegingen nog steeds een zeer groot bereik hebben. In 1998 telden zij allen samen meer dan 200.000 leden, ofwel 14,7 percent van alle kinderen en jongeren van 5 tot 24 jaar.

In de grote steden zijn er wel een aantal problemen, maar in tegenstelling tot wat wel eens beweerd wordt, is er geen sprake van een teloorgang van het jeugdbewegingswerk. Zo blijkt uit het jeugdwerkbeleidsplan 1999-2001 van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, dat er de afgelopen drie jaren in Brussel wel vijf groepen verdwenen zijn, maar dat er anderzijds ook weer drie nieuwe groepen opgericht werden. In totaal zijn er nog 32 Vlaamse jeugdbewegingsgroepen. Bij de chiro stelt men vast dat de hypothese dat groepen in de stad sneller zouden achteruitgaan dan op het platteland, niet klopt. Gedurende de laatste 12 jaar zijn in de Vlaamse steden bijna geen groepen meer weggevallen. Zo verdwenen bijvoorbeeld in Gent drie groepen, waarvan er evenwel twee opnieuw werden opgericht. Het sterk achteruitgaan van de stadsgroepen was een ontwikkeling van de jaren zeventig maar in de loop van de jaren tachtig blijkt deze tendens absoluut tot een stilstand gebracht te zijn. Dat deze evolutie gekeerd is, is te danken aan de inzet van de jeugdbewegingen zelf, met name het opstarten van zogenaamde 'stadswerkingen', dikwijls met professionele ondersteuning, in combinatie met de impulsen vanuit het decreet op het lokale jeugdwerk. Ik denk dat dit onmiskenbaar is.

Anciaux

Dit neemt vanzelfsprekend niet weg dat er lokaal een afwijkend patroon vastgesteld kan worden. In een aantal kleinere centrumgemeenten kennen we nu de evolutie die zich in de jaren zeventig in de grote steden voordeed. Dit probleem lijkt vooral gesitueerd te zijn in de binnensteden, en niet zozeer in de deelgemeenten. Het wordt nu belangrijk om de knowhow die door de jeugd- en jongerenbewegingen werd opgebouwd in de grootsteden, ook ingang te doen vinden bij de werkingen in de kleinere centrumgemeenten.

Wat uw tweede vraag betreft, het decreet op het gemeentelijk jeugdwerkbeleid van 9 juni 1993 heeft geleid tot een flinke financiële injectie vanuit de Vlaamse overheid naar het lokale jeugdwerk. Dat is vanzelfsprekend ook ten goede gekomen aan de jeugdbewegingen. Bovendien subsidieert de Vlaamse Gemeenschap via het decreet op het landelijk georganiseerd jeugdwerk van 12 mei 1998, de landelijke structuren van de jeugdbewegingen. Deze hebben uitdrukkelijk de opdracht de ondersteuning van de lokale afdelingen waar te maken.

Het decreet op het gemeentelijk jeugdwerk zet de gemeentebesturen ertoe aan hun beleid te funderen op basis van een onderzoek naar de noden van de jeugd en van het jeugdwerk. Het gemeentebestuur zal inspelen op de reële behoeften van de jeugdbewegingen door middel van subsidiëring en dienstverlening.

Ik ben het met de heer De Cock eens dat de jeugdbewegingen een onvervangbare waarde hebben. Ik meen dat er geen reden is om te spreken over de teloorgang van deze vorm van jeugdwerk. Anderzijds meen ik dat een goed jeugdwerkbeleid ook moet voorzien in een complementair aanbod. In dit verband stel ik vast dat het aantal jeugdhuizen, speelpleinwerkingen, grabbelpaswerkingen, enzovoort er de laatste jaren duidelijk op vooruit is gegaan. Zij vormen mijns inziens geen alternatief voor de jeugdbeweging, maar wel een noodzakelijke aanvulling.

Ik heb persoonlijk de ervaring dat het niet zo vanzelfsprekend is om op basis van een aantal plaatselijke situaties een algemene tendens uit te tekenen. Veel hangt ook af van de lichter die op dat moment leiding is, dat is gewoon een realiteit. Soms volstaat het dat in een klas twee of drie speelclubbers of kapoentjes zitten, om de rest van de klas te laten volgen. Dat zijn curven die voortdurend vastgesteld zullen worden. Ik heb er trouwens dankzij mijn lange staat van dienst in de jeugdbeweging

zelf een aantal meegemaakt. Het kan voorkomen dat men een uitgebreide leidingsploeg heeft, waardoor men een aantal jaren safe zit. Dat staat echter niet noodzakelijk garant voor een groot aantal kinderen. Ik denk dat men daar nooit echt vat op kan hebben. Het is alleszins duidelijk dat in het algemeen die negatieve visie niet juist is. Die bezorgdheid moet mijns inziens altijd aanwezig zijn omdat ik vind dat jeugdwerk en jeugdbewegingen een onvervangbare rol spelen. We zullen proberen daar verder impulsen aan te geven, maar zoiets heb je nooit helemaal in de hand.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Ik dank de minister. Ik ben blij dat het slechte nieuws dat me had bereikt, door u en de heer Keulen wordt tegengesproken. Dit zal inderdaad veeleer te maken hebben met curven dan met structurele omgevingsfactoren.

Minister Bert Anciaux : Dat geldt wel voor de kleinere centrumsteden.

De heer Dirk De Cock : In de kleinere centrumsteden komt men inderdaad in de binnenstad met de problematiek die we een vijftiental jaar geleden kenden in de grote steden. Waarschijnlijk verschuift dat enigszins.

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de minister, vanuit mijn cumulpositie en mijn bewegingsverleden, dat enigszins verschilt van het uwe, noteer ik dat u verwijst naar de belangrijke financiële injectie vanwege de Vlaamse overheid in het jeugdwerkbeleid. U zult zeker niet betwisten dat de lokale overheden, door de impuls van het decreet, nog veel meer middelen hebben geïnjecteerd in het jeugdwerkbeleid. Zo heeft men gigantisch veel middelen gegenereerd, iets waarop andere sectoren jaloers zijn. Als men een goed werkende jeugd-raad heeft – net als de heer Keulen heb ik het jeugdbeleid onder mijn bevoegdheid – dan is dat ook gegaan naar het particuliere jeugdwerk. Men heeft dus zowel de werking ondersteund als middelen geïnvesteerd in lokalen die privé-eigendom zijn. De middelen waren dus niet alleen afkomstig vanwege de Vlaamse overheid, maar ook zeer zeker van het lokale niveau. Ik ben ervan overtuigd dat u dat niet betwist.

Minister Bert Anciaux : Ik ben het daar volledig mee eens, hoewel ik blij zeggen dat het nog steeds

Anciaux

niet voldoende is. Dat zult u ook wel beamen. Zeker wat infrastructuur betreft is er vandaag een probleem, zij het dat dit nogal varieert van streek tot streek.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.42 uur.*
